

ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА НА ВРХОВНИОТ СУД И АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ ВО ВРСКА СО ПРИМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА ПАРНИЧНА ПОСТАПКА

Одделот за граѓански дела при Врховниот суд на Република Македонија, расправајќи по правните прашања од интерес за единствена примена на правото и воедначување на судската практика во врска со примена на Законот за парнична постапка, ги донесе следните:

ПРАВНИ МИСЛЕЊА

I

Судот може по службена должност да ја утврди вредноста на предметот на спорот која е меродавна за утврдување на составот на судот, правото на изјавување ревизија и во други случаи предвидени со Законот за парничната постапка, најдоцна до закажување на подготвително рочиште.

II

Во споровите кои се однесуваат на непарични побарувања, меродавна вредност е онаа која тужителот ја назначил во тужбата и на кој износ била платена судската такса, доколку утврдувањето на вредноста на спорот не е уредено на друг начин со Законот за парничната постапка.

III

Судот ќе ја отфрли тужбата поднесена од полномошник, ако во неа не е назначена вредноста на спорот.

Доколку тужбата е поднесена од тужител кој нема полномошник и во неа не е назначена вредноста на спорот, судот ќе го повика подносителот да ја уреди тужбата во определен рок, а во спротивно ќе се постапува како со неуреден поднесок.

Одделот за граѓански дела при Врховниот суд на Република Македонија, расправајќи по правните прашања од интерес за единствена примена на правото и воедначување на судската практика во врска со примена на Законот за парнична постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр79/05, бр.110/08, бр.83/09, бр116/10), на седницата одржана на ден 23.02.2015 година, ги донесе следните:

ПРАВНИ МИСЛЕЊА

I

Спротивната странка нема обврска да ги надоместува како потребни трошоците кои се предизвикани за адвокат кој има седиште надвор од општината каде што се наоѓа седиштето на надлежниот суд, а во која општина има адвокати, туку единствено е должна да ги надомести вообичаените трошоци во висина на оние кои би биле предизвикани за адвокат кој дејноста ја врши во општината во која се наоѓа седиштето на судот.

II

Кога со закон е предвидено задолжително пред поведување на парницата да се упати барање до одреден орган, трошоците предизвикани во врска со тоа барање, претставуваат парнични трошоци што биле потребни за водење на парницата и истите ќе се досудат на тужителот на негово барање.

III

Странката, односно нејзиниот полномошник имаат право на надомест на трошоци за состав на полномошно потребно за водење на парницата.

IV

Во постапката во која има повеќе учесници, адвокатот има право на зголемување за секое наредно лице што тој го застапува во постапката, како и за секое наредно лице од спротивната страна, кое зголемување се однесува за сите процесни дејствија.

V

За состав на редовен и вонреден правен лек и одговор на редовен и вонреден правен лек, наградата е 100% поголема од наградата за застапување, ако адвокатот не учествува на расправа во постапката што претходела на поднесувањето на правниот лек или одговор на истиот.

VI

Доколку ненавремено поднесениот одговор на жалба бил земен предвид при одлучувањето на судот во постапка по жалба, трошоците предизвикани по тој повод, претставуваат трошоци што биле потребни за водење на парницата.

VII

При делумен успех во парницата, ако тужениот го оспорувал основот на тужбеното барање во целост или единствено пооделни самостојни делови од барањето, а заради тоа биле извршени вештачења и изведени други докази за кои тужителот претходно ги поднесувал трошоците, тужителот има право на надомест на тие трошоци во целост, без оглед на висината на досудениот износ. Доколку тужениот ја оспорувал единствено висината на тужбеното барање, тужителот има право да му се надоместат парничните трошоци пресметани според вредноста на барањето за кое успеал во спорот.

VIII

Во стечајната постапка, кога е изјавена жалба против решението на стечајниот судија или стечајниот управник, странката е должна судската такса да ја плати пред поднесување на жалбата и доказот за платена такса да го приложи со жалбата.

Жалбата за која не е платена судска такса, со решение ќе се отфрли.

IX

Во случај кога рочиштето е одложено поради спреченост на судот, странките немаат обврска да ги надоместуваат трошоците за застапување на тоа рочиште, независно од исходот на спорот.

X

Судот може по службена должност да ја утврди вредноста на предметот на спорот која е меродавна за утврдување на составот на судот, правото на изјавување ревизија и во други случаи предвидени со Законот за парничната постапка, најдоцна до закажување на подготвително рочиште.

XI

Во споровите кои се однесуваат на непарични побарувања, меродавна вредност е онаа која тужителот ја назначил во тужбата и на кој износ била платена судската такса, доколку утврдувањето на вредноста на спорот не е уредено на друг начин со Законот за парничната постапка.

XII

Судот ќе ја отфрли тужбата поднесена од полномошник, ако во неа не е назначена вредноста на спорот.

Доколку тужбата е поднесена од тужител кој нема полномошник и во неа не е назначена вредноста на спорот, судот ќе го повика подносителот да ја уреди тужбата во определен рок, а во спротивно ќе се постапува како со неуреден поднесок во смисла на член 101 од Законот за парничната постапка.

ЗАКЛУЧОЦИ

I

Трошоците поврзани со поставување на старател од редот на адвокатите, како процесна претпоставка за водење на парницата, претставуваат издатоци направени по повод на постапката, па истите, се одмеруваат според Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите.

II

Доколку во тужбата не е истакнато определено барање за надомест на трошоците предизвикани со поднесената тужба, а судот донесе одлука без претходно расправање, тужителот нема право на надомест на тие трошоци.

Одделот за граѓански дела при Врховниот суд на Република Македонија, расправајќи по правните прашања од интерес за единствена примена на правото и воедначување на судската практика во врска со примена на Законот за парнична постапка, ги донесе следните:

ПРАВНИ МИСЛЕЊА

1. Должникот во приговорот е должен да ги наведе фактите и доказите (и вештачење), во поглед на побиваниот дел од решението.

Доколку во приговорот се наведени доволно образложени и основани причини, со кои ќе стори веројатно дека не бил во можност нив да ги изнесе во приговорот,

фактите и доказите (и вештачењето), може да ги изнесе на подготвително рочиште, а ако тоа не е одржано, до првото рочиште од главната расправа.

Истото се однесува и за доверителот.

2. Судот по поднесениот приговор, постапува и расправа само за фактите во побиваниот дел од решението, но во рамките на барањето содржано во решението со кое се дозволува извршување. Ако со приговорот е изјавена противтужба, судот не може да расправа по истата во постапката по приговорот, туку во посебна постапка.

3. Во случај должникот да го плати целиот износ содржан во решението со кое е дозволено извршувањето и со приговорот достави докази за тоа, судот ќе го усвои приговорот и решението со кое е дозволено извршувањето ќе го укине.

Во случај да е платен само дел од долгот, делумно ќе го усвои приговорот и во тој платен дел ќе го укине решението.

4. Бидејќи приговорот се поднесува до нотарот, тој ја врши наплатата на таксата, а потоа предметот комплетиран го праќа до судот.

5. Против одлуката на првостепен суд, со која одлучувал по поднесена жалба на решение од нотарот по поднесен предлог за укинување на клаузула на правосилност и извршност, дозволена е жалба до Апелационен суд, согласно член 368 став 1 од Законот за парничната постапка.

Со писмено известување 03 бр. 1064/13 од 12.12.2014 година на Врховниот суд на Република Македонија, се известува Одделот за граѓански дела на Апелациониот суд Битола:

„ На седница одржана на ден 28.11.2014 година Одделот за граѓански дела при Врховниот суд на Република Македонија донел заклучок дека според судската пракса на Врховниот суд на Република Македонија , судот може по службена должност да ја провери и определи вредноста на предметот на спорот најдоцна на подготвителното рочиште или ако подготвителното рочиште не е одржано, тогаш на првото рочиште пред почетокот на расправата за главната работа, а не и во подоцнежната фаза на постапката“.

ПРАВНИ МИСЛЕЊА И ЗАКЛУЧОЦИ ОД СЕДНИЦИ НА СУДИИ НА ГРАЃАНСКИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ, ОДРЖАНИ НА 14.07.2015 ГОДИНА, 09.09.2015 ГОДИНА, 16.12.2015 ГОДИНА, 28.03.2016 ГОДИНА, 18.04.2016 ГОДИНА И 28.10.2016 ГОДИНА

ЗАКЛУЧОК

Кога со тужбата се поставени повеќе тужбени барања од кои едното е парично, а другите непарични, па тужителот платил такса само според висината на паричното побарување, судот не треба да смета во смисла на член 30 од ЗПП дека таксата не е целосно платена и тужбата да ја смета за повлечена согласно член 146 од ЗПП.

ЗАКЛУЧОК

Судот најпрво треба да ја определи вистинската вредност на спорот според член 30 од ЗПП имајќи ги во предвид сите поставени тужбени барања и да го задолжи тужителот да ја доплати таксата за тужба во одреден рок, па дури ако тужителот во тој рок не ја доплати таксата, тогаш треба да се донесе решение со кое тужбата ја смета за повлечена согласно член 146 од ЗПП.

ЗАКЛУЧОК

Доколку судот донесе одлука без претходно расправање, странката што успеала во постапката нема право на надомест на трошоци воколку иститене јаги предјавила и определила во иницијалниот акт врз основа на кој е поведена постапка или во одговор на истиот, согласно член 158 ст.3 од ЗПП.

ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 11 и 12.04.2017 ГОДИНА ВО ОХРИД

„До која фаза на постапката може да се отфрли тужбата поднесена преку полномошник согласно чл. 101 вв со чл. 98 од ЗПП, кога со тужбата не е приложен доказ од Централниот регистар на РМ , а кога странка во постапката е правно лице?“

ЗАКЛУЧОК

Тужбата поднесена преку полномошник согласно чл. 101 вв со чл. 98 од ЗПП , доколку не е приложен доказ од ЦР на РМ, кога странка во постапката е правно лице, како неуредна може да биде отфрлена во претходно испитување на тужбата, а најдоцна на подготвително рочиште.

ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНАТА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 23 и 24.11.2017 ГОДИНА ВО БИТОЛА

„Дали на адвокат – полномошник му следува награда за состав на полномошно со кое е овластен за застапување и преземање дејствија во име на властодавецот во сите постапки согласно член 8 став 1 точка 13 од АТ на РМ (Сл.Весник на РМ бр. 11/17) односно дали оваа одредба ја исклучува наградата за состав на полномошно или го исклучува само износот за таквата награда.“

Сите Апелациони судови едногласно го донесоа следниот

ЗАКЛУЧОК

На адвокат – полномошник не му следува награда за состав на полномошно со кое е овластен за постапување и превземање на дејствија во име на работодавецот во сите постапки согласно член 8 став 1 точка 13 од Тарифата за награда и надоместок за работа на адвокатите објавена во Сл.Весник на РМ бр. 11/17 од 2.2.2017 година.

„Дали странката која во парнична постапка била застапувана од полномошник адвокат има право на награда за состав на трошковник кој е составен од полномошникот (Сл.Весник на РМ бр. 126/16) според која Тарифа била завршена постапката пред првостепениот суд.“

Претставниците на Апелационите судови по однос на ова правно прашање едногласно го донесоа следниот

ЗАКЛУЧОК

Странката која во парничната постапка била застапувана од полномошник адвокат нема право на награда за состав на трошковник кој е составен од полномошникот доколку постапката е завршена по донесување на Тарифата за награда и надоместок на трошоците за работа на адвокатите, објавена во Сл.Весник на РМ бр. 11/17 од 2.2.2017 година.

Сентенци

Неуредна е тужбата која е поднесена од тужител преку полномошник – адвокат, во која не бил доставен доказ од соодветниот регистар за фирмата и седиштето на правното лице како тужен запишано во Централниот регистар на РМ и не било наведено името на застапникот на тужениот по закон.

(Врховен суд на РМ Рев 120/16)

Кога тужбата со предлог за издавање на привремена мерка врз основа на уредно полномошно ја поднесло лице кое не е адвокат, а не влегува во кругот на лицата од чл.81 ст.1 од ЗПП, судот само поради тоа не е овластен да ја отфрли тужбата, туку требало да постапи во согласност со чл.81 ст.2 од ЗПП.
(Апелационен суд Битола ГЖ бр.2000/16)

Во основните елементи што треба да ги содржи секој поднесок за да биде разбирлив и да може по него да се постапува во смисла на чл.98 од ЗПП, влегува и обврската да содржи податоци за спротивната страна и ако таа е правно лице да содржи податоци за фирмата и седиштето запишани во Централниот регистар на РМ друг регистар со доказ од соодветниот регистар.

(Основен суд Битола, ППНИ-6/13)(Апелационен суд Битола, ГЖ-210/14)

Утврдувањето на вредноста на предметот на спорот со решение на судот во подоцнежниот стадиум на постапката, спротивно на одредбата од член 33 став 2 од Законот за парнична постапка, е недозволено и не може да биде меродавна за менување на вредноста на предметот на спорот, која е релевантна при оценување на право за изјавување ревизија.

(Правен заклучок искажан во решение на Врховен суд на Република Македонија Рев.2 бр.687/2014)

Во постапка за стопански спорови, исправата врз основа на која се издава платен налог, не мора да биде приложена во оригинал, туку доволно е преписот да бил заверен од овластен орган на правното лице.

(Пресуда на Апелациониот суд Битола ТСЖ175/14 од 10.03.2014година)

Кога должникот во приговорот против решението на нотарот со кое се дозволува извршување врз основа на веродостојна исправа, не спори дека стоката наведена во фактурите ја примил, туку само приговара дека фактурите не се доволен доказ за постоење на обврска на тужениот, се смета дека фактурите доставени од тужителот кон предлогот доставен до нотарот се доволен доказ за постоење на побарување спрема тужениот.

(Пресуда на Апелациониот суд Битола ТСЖ-122/14 од 10.04.2014 година)

(Пресуда на Врховниот суд на Република Македонија Рев1.бр.309/14 од 18.06.2015 година)